

Ponedeljek, 20. 4. 2020

Danes preverjaš.

Cilj: preveri svoje znanje o medvojnem obdobju

Naloge: pregledj odgovore, če si jih pravilno zapisal.

ODGOVORI NA VPRAŠANJA

1. Vojaki, vojni ujetniki, begunci se vračajo domov, ljudje iščejo svojce, nacisti bežijo
 2. HOLOKAVST – načrtno uničevanje Židov
KOLABORACIJA – sodelovanje z okupatorjem
ATLANTSKA LISTINA – podpisana na Atlantiku 1941 Roosevelt in Churchill – narodi si bodo sami izbrali ureditev, ustanovljena je protifašistična koalicija držav, zametki OZN
TEHERANSKA KONFERENCA (1943) – izkrcanje zaveznikov, priznanje Titovi vojski, načrti za uničenje Nemčije
JALTSKA KONFERENCA – povojna ureditev Nemčije, ustanovitev OZN (1944),
HLADNA VOJNA – čas po 2. Svetovni vojni, ko ni niti mir, niti vojna, ko je svet razdeljen na dva bloka V in Z
ŽELEZNA ZAVESA – meja med V in Z blokom (Baltik – Jadran)
 3. Zahodni blok: ZDA; ZRN, Francija; demokracije, večstrankarski sistem, tržno gospodarstvo, spoštovanje človekovih pravic
Vzhodni blok: SZ, Poljska, Romunija; komunizem, ena stranka (komunistična), plansko gospodarstvo, nadzor nad življenjem ljudi.
 4. Varovati mir in varnost, zaščititi človekove pravice
 5. Nato pakt ali severno atlantski pakt (Z blok, ZDA), Varšavski pakt (V blok, SZ)
 6. Obe strani razvijata jedrsko orožje, kopičenje zalog, vohunjenje.
 7. Krizna žarišča v Evropi:
 - Tržaško vprašanje: Italija je zahtevala mejo iz l. 1920, Jugoslavija narodnostno. ZDA, VB in Francija so bile zaradi razvoja komunizma v Jugoslaviji bolj naklonjene Italiji. Ustanovijo STO (svobodno tržaško ozemlje), 1954 z londonskim sporazumom določijo Trst z okolico Italiji (cono A), cono B (od Miljskega polotoka reke Mirne pa Jugoslaviji.
 - Avstrijsko vprašanje: delitev Avstrije na 4 okupacijske cone, 1955 podpišejo avstrijsko državno pogodbo, ustanovijo Republiko Avstrijo, 7.člen določa položaj slovenske manjšine, ki ostane pod Avstrijo.
 - Nemško vprašanje: delitev na 4 cone, ZDA, VB in Francija svoje cone združijo v ZRN (Zvezna republika Nemčija 1949), Iz sovjetske cone nastane NDR (Nemška demokratična republika). Razdeljen je tudi Berlin.
- V svetu:
- Korejska vojna: po 2. Svetovni vojni je bila Koreja razdeljena na dva dela S pod vplivom SZ komunizem) in J (pod vplivom ZDA demokracija). 1950 S Koreja napade J Korejo ob podpori SZ in Kitajske, J Korejo podpre ZDA. Dve leti traja vojna, žrtve, meja ostane po 38. Vzpredniku.
 - Vietnamska vojna: po 2. svet. vojni komunisti proglasijo neodvisnost Vietnama. 1954 delitev države na S (komunistični, SZ) in J (demokratični, ZDA). Upor proti demokraciji začnejo komunisti, ZDA pošlje vojsko in orožje 1965. Uničevanje,

pobijanje, nasilje. Vietnamskim gverilcem pomaga SZ in Kitajska. Svet je proti vojni, 1973 ZDA zaradi neuspeha umakne vojsko. 1974 S Vietnam napade J Vietnam _ združitev Demokratična republika Vietnam.

- Kuba: Fidel Castro začne revolucijo 1959, dve leti kasneje razglasi komunizem, s SZ podpiše sporazum o gospodarskem in vojaškem sodelovanju. SZ začne na Kubi postavljati jedrske rakete – kubanska kriza, ki jo omilita Kennedy in Hruščov (omejevanje jedrskega orožja)
 - Iran (nafta)
 - Izraelsko-arabske vojne (ozemlje)
-
8. Simbol hladne vojne, zgrajen zaradi delitve Nemčije in Evrope ter sveta na dva bloka (V, Z), zgrajen 1961, porušen 1989 (konec hladne vojne)
 9. Kubanska kriza – Sz postavlja jedrske rakete na Kubi – grozi vojaški spopad med SZ in ZDA, Kennedy in Hruščov se sporazumeta (omejevanje jedrskega orožja, vroča zveza med predsednikoma, popuščanje napetosti)
 10. Po Stalinovi smrti oblast prevzame Hruščov – opuščanje stalinizma (gospodarske reforme, politične svoboščine). Mihail Gorbačov uvede gospodarske spremembe, tržno gospodarstvo, perestrojka, svobodo govora - glasnost, večstrankarski sistem – propad SZ, konec hladne vojne. 1990 se začne razpad SZ.
 11. Smrt Tita, gospodarska kriza, stavke, zadolženost države – v 80 letih hoče Slobodan Milošević postaviti Srbijo kot vodilno državo. Upor Slovenije in Hrvaške – 1991 – vojna, neodvisnost , tudi BiH in Makedonija. Razpad Jugoslavije
 12. Afriške in azijske države, ki so se osamosvojile po 2. svet. vojni (tretji svet) se nočejo pridružiti V ali Z bloku, zato ustanovijo neuvrščene države. Ustanovitelji: Tito (Jugoslavija), Naser (Egipt) in Nehru (Indija).
 13. Osvobodile so se, težave: gospodarska zaostalost, odvisnost od matične države, ni izobrazbe, ne znajo sami voditi države, ne upoštevajo etične meje. Novo nastale afriške in azijske države tvorijo tretji svet.
 14. Nelson Mandela, borec proti rasizmu (apartheid), ki ga je VB izvajala v Južnoafriški republiki. Obsojen za zapor, cel svet ga podpre, osvobojen, odpravljen apartheid, 1994 postane predsednik JAR (prvi temnopolti).